

กฎหมายว่าด้วยสวนป่าฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
(พ.ร.บ.สวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558)

นางวนิดา อินทรอำนาจ
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย

บทความนี้ใช้เพื่อนำออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา
รายการเจตนารมณ์กฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
วันออกอากาศวันพุธที่ 16 มีนาคม 2559
(ปรับปรุง 26 กันยายน 2560)

กฎหมายว่าด้วยสวนป่าฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (พ.ร.บ. สวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558)

เรียบเรียงโดย วนิดา อินทรอำนวย*
ปรับปรุง 26 กันยายน 2560

บทนำ/ความเป็นมา

สวนป่า คือ บริเวณที่ปลูกพรรณไม้ทดแทนป่าที่ถูกทำลาย มักเป็นไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจอาจปลูกไม้ชนิดเดียวหรือหลายชนิดรวมกันก็ได้เพื่อใช้ไม้ทำเครื่องเรือน เยื่อกระดาษ หรืออนุรักษ์พรรณไม้ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ เป็นต้น เช่น สวนป่าสัก สวนป่าไม้ยาง เนื่องจากประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ลดน้อยลงอย่างรวดเร็ว อาทิ ในปี พ.ศ. 2516 พื้นที่ป่าไม้มีประมาณ 138 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.21 ของพื้นที่ประเทศ ต่อมาในปี 2536 พื้นที่ป่าไม้ลดลงเหลือเพียงประมาณ 83 ล้านไร่ หรือร้อยละ 26.03 ของพื้นที่ประเทศ

แม้ว่ารัฐบาลในยุคก่อน ๆ จะมองหามาตรการต่างๆ เพื่อกำกับดูแลพื้นที่ป่าไม้ก็ตาม โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2532 รัฐบาลได้ประกาศยกเลิกสัมปทานทำไม้ในพื้นที่ป่าบกทั้งหมดหรือที่เรียกกันว่า “ปิดป่า” และในปี พ.ศ. 2535 ประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยสวนป่าเพื่อส่งเสริมให้ภาครัฐและภาคเอกชนปลูกสร้างสวนป่าเพื่อการค้ามากขึ้น แต่ในการปลูกสร้างสวนป่าก็ยังคงต้องใช้ระยะเวลานานพอสมควรที่จะพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ให้กลับมาสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจากข้อมูลการสำรวจพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2556 – 2557 พบว่า พื้นที่ป่าไม้ของประเทศ มีเหลือเพียงประมาณ 102 ล้านไร่ หรือร้อยละ 31.62 ของพื้นที่ประเทศเท่านั้น (สำนักจัดการที่ดินป่าไม้, มกราคม 2558)

ความเป็นมาของกฎหมายว่าด้วยสวนป่า

เนื่องจาก พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 เป็นกฎหมายหลักสำคัญ มีบทบัญญัติครอบคลุมเรื่องป่าไม้ไว้ทั้งหมด คุ้มครองที่ดินซึ่งเป็นป่าและควบคุม “ไม้หวงห้าม” ควบคุม “ของป่า” อันเป็นผลผลิตจากป่า และ ควบคุมออกไปถึงไม้สักและไม้ยางซึ่งไม่ได้ขึ้นในป่าอีกด้วย การแปรรูปไม้หวงห้าม การมีไม้แปรรูปไว้ในครอบครอง การครอบครองไม้ซุง การตั้งโรงงานแปรรูปไม้ การตั้งโรงค้าไม้แปรรูป การค้าสิ่งประดิษฐ์จากไม้หวงห้าม การนำไม้และของป่าเคลื่อนที่ ฯลฯ ทั้งหลายเหล่านี้ แม้มีได้กระทำในป่า พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 ก็ยังตามไปควบคุมด้วยวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมดูแลจัดการรักษาป่าไม้ กล่าวโดยสรุปคือ ในเรื่องป่าไม้ทั้งหลายดังกล่าว หากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของ พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484

ในปี พ.ศ. 2535 รัฐบาล นายอนันต์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ประกาศใช้ พ.ร.บ.สวนป่า พ.ศ. 2535 เป็นครั้งแรกมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม 2535 เนื่องจากรัฐบาลในสมัยนั้นมีนโยบายส่งเสริมให้มีการปลูกสร้างสวนป่าเพื่อการค้าในที่ดินของรัฐและของเอกชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น แต่เนื่องจาก พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. 2584 ที่ใช้บังคับอยู่นั้นไม่มีบทบัญญัติรองรับและคุ้มครองสิทธิการทำไม้หวงห้ามที่ได้จากการปลูกสร้างสวนป่า จึงจำเป็นต้องตรากฎหมายว่าด้วยสวนป่าเป็นกฎหมายเฉพาะ ซึ่งต่อมารัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี โดยคณะรัฐมนตรีได้เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. สวนป่า พ.ศ. 2535 และได้ผ่านความเห็นชอบ

*วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประกาศใช้เป็นกฎหมาย อีก 1 ฉบับ คือ พ.ร.บ. สวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2558 และให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป ซึ่งก็จะมีผลใช้บังคับนับตั้งแต่วันที่ 22 พฤศจิกายน 2559 เป็นต้นไป

บทเนื้อหา

กฎหมายว่าด้วยสวนป่าที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันประกอบด้วย พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) จำนวน 2 ฉบับ กล่าวคือ พ.ร.บ. สวนป่า พ.ศ. 2535 ซึ่งมีบทบัญญัติ 29 มาตรา และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. สวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ซึ่งมีบทบัญญัติ 24 มาตรา มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. คำนิยามสำคัญๆ ตามกฎหมายว่าด้วยสวนป่า (มาตรา 3)

“สวนป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 5 เพื่อทำการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ตามบัญชีท้าย พ.ร.บ.นี้

“ต้นไม้” หมายความว่า ต้นไม้ที่ขึ้นอยู่แล้วหรือปลูกขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ และ ความหมายรวมถึงต้นไม้ที่ขึ้นอยู่แล้วหรือปลูกขึ้นเพื่อประโยชน์อย่างอื่นแต่อาจใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ได้ด้วย

“ไม้” หมายความว่า ต้นไม้และ ความหมายรวมถึง (1) ส่วนใด ๆ ของต้นไม้ไม่ว่าจะถูกตัด ทอน เลื่อย ไซ ผ่า ถาก ขุด อัด หรือกระทำด้วยประการอื่นใดหรือไม่ และ (2) ไม้แปรรูป สิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใด บรรดาที่ทำด้วยต้นไม้ หรือส่วนใด ๆ ของต้นไม้

“ของป่า” หมายความว่า ของป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ (เพิ่มโดย พ.ร.บ.สวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558)

พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484	พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
<p>“ของป่า” หมายความว่า บรรดาของที่เกิดหรือมีขึ้นในป่าตามธรรมชาติ คือ</p> <p>ก. ไม้ รวมทั้งส่วนต่าง ๆ ของไม้ ถ่านไม้ น้ำมันไม้ ยางไม้ ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่เกิดจากไม้</p> <p>ข. พืชต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่เกิดจากพืชขึ้น</p> <p>ค. รังนก ครั่ง รวงผึ้ง น้ำผึ้ง ชีผึ้ง และมูล ค้างคาว</p> <p>ง. หินที่ไม่ใช่แร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ และ ความหมายรวมถึงถ่านไม้ที่บุคคลทำขึ้นด้วย</p>	<p>“ของป่า” หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือมีอยู่ในป่า เป็นต้นว่า</p> <p>(1) ไม้พิน ถ่าน เปลือกไม้ ใบไม้ ดอกไม้ เมล็ด ผลไม้ หน่อไม้ ชันไม้ และยาง ไม้</p> <p>(2) หญ้า อ้อ พง แคม ปรีอ คา กก กระจูด กล้วยไม้ กูด เห็ดและพืชอื่น</p> <p>(3) ซากสัตว์ ไข่ หนัง เขา นอ งา กราม ขนาย กระดุก ขน รังนก ครั่ง รังผึ้ง น้ำผึ้ง ชีผึ้ง และมูลค้างคาว</p> <p>(4) ดิน หิน กรวด ทราย แร่และน้ำมัน</p>

โดยสรุป “ของป่า” ตามกฎหมายว่าด้วยสวนป่า เป็นการนำเอาความหมายคำว่า “ของป่า” จากกฎหมาย 2 ฉบับมารวมกัน ตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 นั้น ของป่า หมายถึงบรรดาของที่เกิดหรือมีขึ้นในป่าตามธรรมชาติ ซึ่งรวมถึงถ่านไม้ที่บุคคลทำขึ้นด้วย และตาม พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ของป่า หมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในป่าซึ่งรวมไปถึง ซากสัตว์ ไข่ หนัง เขา นอ งา กราม ขนาย กระดุก ขน อีกด้วย จึงทำให้ ของป่า มีความหมายที่กว้างและชัดเจนมากขึ้น

ผู้ทำสวนป่า หมายความว่า ผู้ได้รับหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า และหมายความรวมถึงผู้ยื่นคำขอรับโอนทะเบียนสวนป่าด้วย

นายทะเบียน หมายความว่า อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายสำหรับกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายสำหรับจังหวัดอื่น

อธิบดี หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้ ซึ่งเดิมสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แต่ในปัจจุบันกรมป่าไม้ อยู่ในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. องค์ประกอบสำคัญสำหรับการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า มีข้อพิจารณา 3 ประการ ดังนี้

2.1 คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอเพื่อเป็น “ผู้ทำสวนป่า”

ตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 3 วรรคหนึ่ง “ที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 5” ซึ่งมาตรา 5 กำหนดไว้ว่า ผู้มีกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง หรือผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ในที่ดินตามมาตรา 4 (ที่ดิน 6 ประเภทที่สามารถขึ้นทะเบียนสวนป่าได้) หากประสงค์จะใช้ที่ดินนั้นทำสวนป่าเพื่อการค้า ให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนต่อนายทะเบียน การออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และการออกกฎกระทรวงต้องกำหนดชนิดของพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมในการทำสวนป่าในแต่ละพื้นที่ด้วย สำหรับในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้เช่าหรือผู้เช่าซื้อที่ดินที่ขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าและที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินตามมาตรา 4 (1) (ที่ดินประเภทที่มีโฉนดหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน) ผู้ยื่นคำขอต้องมีหลักฐานการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินดังกล่าว พร้อมทั้งหนังสือยินยอมของผู้มีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองในที่ดินนั้น ที่แสดงว่าอนุญาตให้ทำสวนป่าได้

ดังนั้น ผู้ยื่นคำขอเพื่อเป็น “ผู้ทำสวนป่า” ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- (1) เป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง หรือผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ที่ดินนั้น
- (2) หรือกรณีเป็นผู้เช่า หรือผู้เช่าซื้อที่ดิน ซึ่งเป็นที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินจะต้องมีสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ พร้อมทั้งหนังสือยินยอมของผู้ให้เช่าหรือผู้ให้เช่าซื้อ ที่แสดงว่าอนุญาตให้ทำสวนป่าได้

2.2 ชนิดต้นไม้ที่ขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าได้

ตาม พ.ร.บ.สวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ซึ่งได้กำหนดชนิดต้นไม้ที่สามารถขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าได้ไว้แนบท้าย พ.ร.บ.นี้ จำนวน 58 รายชื่อ อาทิ สัก พะยูง ชิงชัน แดง ประดู่ป่า ประดู่บ้าน มะค่าโมง เต็ง รัง ตะเคียนทอง ไม้สกุลยาง สะเดา มะขามป้อม หว่า จามจุรี กันกรา เป็นต้น และยังกำหนดให้การปรับปรุงหรือแก้ไขชนิดของต้นไม้ตามบัญชีท้าย พ.ร.บ.สวนป่านี้ ให้กระทำเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถเพิ่มหรือถอนรายชื่อต้นไม้ได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

สำหรับ ยางพารา มะฮอกกานี โกงกาง ยูคาลิปตัส กระจิน สนประดิพัทธ์ เสม็ด ไม่มีปรากฏอยู่ในบัญชีต้นไม้แนบท้าย พ.ร.บ. สวนป่าตามที่กลุ่มเกษตรกรต้องการ เนื่องจากเป็นต้นไม้ทางเศรษฐกิจซึ่งที่ผ่านมาการควบคุมต้นไม้ทางเศรษฐกิจที่กลุ่มเกษตรกรปลูก ถ้าหากต้องการตัดโค่นก็ต้องแจ้งทางราชการ ทำให้เกษตรกรได้รับความยุ่งยากในขั้นตอนการดำเนินการตามระเบียบของทางราชการ กลุ่มเกษตรกรจึงได้มีการเรียกร้องให้มีการแก้ไขกฎหมาย ซึ่งที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือ สนช. เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2558 มีมติให้ตัดรายชื่อต้นไม้ทางเศรษฐกิจดังกล่าวออกจากบัญชีแนบท้าย พ.ร.บ.สวนป่า

2.3 ประเภทที่ดินที่สามารถนำมาขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่า

ตาม พ.ร.บ.สวนป่า พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. สวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 กำหนดประเภทที่ดินที่สามารถขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่าได้ แบ่งเป็น 6 ประเภทตามมาตรา 4 (1)-(6) ดังนี้

(1) ที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

- ที่ดินประเภทนี้คือที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน หลักฐานเอกสาร ได้แก่ โฉนดที่ดิน 6 แบบ คือ น.ส. 4 น.ส.4 ก. ข. ค.ง. จ. โฉนดแผนที่ โฉนดตราจอง ตราจองที่ตราว่า "ได้ทำประโยชน์แล้ว" และหนังสือรับรองการทำประโยชน์ คือ น.ส. 3, น.ส. 3 ก,ข แบบหมายเลข 3

(2) ที่ดินที่มีหนังสือของทางราชการรับรองว่าที่ดินดังกล่าว อยู่ในระยะเวลาที่อาจขอรับ โฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ เนื่องจากได้มีการครอบครองและเข้าทำกินในที่ดินดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือตาม กฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพไว้แล้ว

- ที่ดินประเภทนี้คือที่ดินตามพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2517 และตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 หลักฐานเอกสาร ได้แก่ หนังสือรับรองของทางราชการตามพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หนังสือแสดงการทำประโยชน์ในนิคมสร้างตนเอง แบบ น.ค. 3 หรือหนังสือแสดงการทำประโยชน์ในนิคมสหกรณ์ แบบ กสน. 5

(3) ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่มีหลักฐานการอนุญาต การเช่า เช่าซื้อ การโอนหรือการตกทอดทางมรดก

- ที่ดินประเภทนี้คือที่ดินตามพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 หลักฐานเอกสาร ได้แก่ หนังสืออนุญาตให้เช่าทำประโยชน์ แบบ ส.ป.ก.4 01, ส.ป.ก.4-01 ก., ส.ป.ก.4-01 ข., สัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อ และสัญญาเช่าซื้อขายที่ดิน

(4) ที่ดินที่มีหนังสืออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติให้บุคคลทำประโยชน์และอยู่อาศัย หรือปลูกป่า หรือไม้ยืนต้นภายในเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ หรือทำการ บำรุงป่าหรือปลูกสร้างสวนป่า หรือไม้ยืนต้นในเขตป่าเสื่อมโทรม

- ที่ดินประเภทนี้ก็คือที่ดินตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และหลักฐานเอกสาร ได้แก่ หนังสืออนุญาตตามมาตรา 16 ทวิ (2) แบบ สทก. 1 ข หรือ หนังสืออนุญาตตามมาตรา 20 แบบ ป.ส. 31

(5) ที่ดินที่มีใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ให้ทำสวนป่า (เพิ่มโดย พ.ร.บ.สวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นที่ดินที่มีใบอนุญาตตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484)

กฎหมายกำหนดให้ที่ดินประเภทตามข้อ (4) และข้อ (5) นี้ ก่อนรับขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า กฎหมาย ให้นำทะเบียนสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบและทำรายงานเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง สภาพดิน ชนิด ขนาด และจำนวนของต้นไม้ที่มีอยู่เดิมตามธรรมชาติ ตลอดจนรายละเอียดของที่ดินที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่า และในกรณีที่เป็นไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ หรือไม้ที่การทำไม้ต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่า

ด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ให้พนักงานจัดแจ้งชัดตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้รายงานผลการตรวจสอบต่อนายทะเบียนภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง (มาตรา 7)

(6) ที่ดินที่ได้ดำเนินการเพื่อการปลูกป่าโดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

- ที่ดินข้อ (6) นี้ มิได้กำหนดว่าเป็นที่ดินประเภทใด แต่ต้องเป็นที่ดินของทบวงการเมือง รัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งได้ดำเนินการอื่นเพื่อการปลูกป่า อาจเป็นป่าที่สาธารณะประโยชน์ ที่ราชพัสดุ ดังนั้น การขึ้นทะเบียนให้ใช้หลักฐานโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือหลักฐาน แสดงการมีสิทธิใช้ประโยชน์ที่ดินนั้น

3. อำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน

นายทะเบียน (อธิบดีกรมป่าไม้สำหรับกรุงเทพฯ และ ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับจังหวัดอื่น) นอกจากนายทะเบียนจะมีอำนาจหน้าที่ในการรับขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าตามกฎหมายว่าด้วยสวนป่าแล้วยังมีอำนาจสั่งการตามที่กฎหมายบัญญัติ อาทิ

- อำนาจสั่งให้ผู้ทำสวนป่าปฏิบัติให้ถูกต้องหรือจัดการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อปรากฏว่าผู้ทำสวนป่าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการทำสวนป่าหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตามกฎหมายว่าด้วยสวนป่าบัญญัติ

- อำนาจสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าในกรณีและผู้ทำสวนป่าไม่ปฏิบัติหรือจัดการแก้ไขให้ถูกต้องตามคำสั่งของนายทะเบียนภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือในกรณีที่ผู้ทำสวนป่าได้กระทำการใดที่ไม่อาจปฏิบัติหรือจัดการแก้ไขให้ถูกต้องได้

4. สิทธิหน้าที่ของผู้ทำสวนป่า

เมื่อผู้ทำสวนป่าได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าต่อนายทะเบียนเพื่อปลูกต้นไม้ชนิดที่กำหนดไว้แนบท้าย พ.ร.บ. สวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และได้รับหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่าแล้วย่อมเกิดสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยสวนป่า ดังนี้

4.1 หน้าที่จัดทำบัญชีแสดงชนิดและจำนวนไม้ที่ทำการปลูก จัดทำตราประทับไม้ และก่อนตัดโค่นต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

- ผู้ทำสวนป่าต้องจัดทำบัญชีแสดงชนิดและจำนวนไม้ที่ทำการปลูกและบำรุงรักษาตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด (มาตรา 6)

- ผู้ทำสวนป่าต้องจัดให้มีตราเพื่อแสดงการเป็นเจ้าของไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่า ซึ่ง “ตรา” หมายความว่า เครื่องหมายหรือวัตถุใด ๆ ที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อติดอกหรือประทับที่ไม้ ทั้งนี้ ผู้ทำสวนป่าจะนำตราออกใช้ได้เมื่อได้นำขึ้นทะเบียนแล้ว อีกทั้ง ตราที่ใช้ติดอกหรือประทับที่ไม้ที่ผู้ทำสวนป่าตัดหรือโค่นนั้น ต้องเป็นตราที่มีการรับรองจากนายทะเบียนโดยมีเครื่องหมายที่นายทะเบียนทำกับกับไว้ด้วย

- ก่อนการตัดหรือโค่นไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่า ให้ผู้ทำสวนป่าแจ้งเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ออกหนังสือรับรองการแจ้ง และเมื่อแจ้งแล้วให้ผู้ทำสวนป่าดำเนินการตัดหรือโค่นไม้ดังกล่าวได้ (มาตรา 11) หนังสือรับรองการแจ้ง หมายความว่ารวมถึงสำเนาหรือภาพถ่ายของหนังสือรับรองการแจ้งที่

พนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับรองถูกต้อง และพนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยสวนป่า

4.2 สิทธิเป็นเจ้ากรรมสิทธิ์ไม้และของป่าซึ่งได้มาจากการทำสวนป่า และผู้ทำสวนป่ามีสิทธิในการทำไม้ แปรรูปไม้ และเก็บของป่า ส่วนสัตว์ที่เกิดและดำรงอยู่โดยสภาพธรรมชาติในสวนป่าโดยไม่มีเจ้าของถือเป็นสัตว์ป่าที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (มาตรา 9/1 มาตรา 9/2) ซึ่งในการทำไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่า ผู้ทำสวนป่าอาจตัดหรือโค่นไม้ แปรรูปไม้ ค่าไม้ มีไว้ในครอบครอง และนำไม้เคลื่อนที่ผ่านด่านป่าไม้ได้ โดยไม่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และไม้จากสวนป่าไม่ต้องเสียค่าภาคหลวง ค่าบำรุงป่า และค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

4.3 สิทธิในการเก็บหา ค่า มีไว้ในครอบครอง หรือนำเคลื่อนที่ ซึ่ง“ของป่า”จากสวนป่า ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายสวนป่า โดยไม่ต้องเสียค่าภาคหลวง และค่าบำรุงป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

ตามมาตรา 14/1 (วรรคหนึ่ง) การเก็บหา ค่า มีไว้ในครอบครอง หรือนำเคลื่อนที่ซึ่งของป่าจากสวนป่า ที่ไม่ต้องขออนุญาตและไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงและค่าบำรุงป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ มีดังนี้

- (1) ไม้ รวมทั้งส่วนต่าง ๆ ของไม้ ถ่านไม้ น้ำมันไม้ ยางไม้ตลอดจนสิ่งอื่นๆ ที่เกิดจากไม้
- (2) พืชต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่เกิดจากพืชนั้น
- (3) ครั่ง รวงผึ้ง น้ำผึ้ง ชีผึ้ง และมูลค้างคาว
- (4) ของป่าอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีอาจออกประกาศเงื่อนไขเกี่ยวกับวิธีการเก็บหา ของป่า และปริมาณการเก็บของป่าตามพระราชบัญญัตินี้ได้ โดยกำหนดให้การเก็บหา ค่า มีไว้ในครอบครอง หรือ นำ เคลื่อนที่ซึ่งของป่าดังกล่าวต้องขอรับใบอนุญาต เพื่อประโยชน์ในการรักษาระบบนิเวศหรือเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ระบบสมดุลของป่าไม้ แต่จะกำหนดค่าภาคหลวงไม่ได้ (มาตรา 14/1 วรรคสอง)

การค่า มีไว้ในครอบครอง หรือนำเคลื่อนที่ซึ่งของป่าดังกล่าว ต้องมีหนังสือรับรองและบัญชีแสดงรายการกำกับของป่าเพื่อแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา 14/1 วรรคสาม) ส่วนการยื่นคำขอและการออกหนังสือรับรอง และบัญชีแสดงรายการกำกับของป่าให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี (มาตรา 14/1 วรรคสี่)

โดยสรุปคือ กฎหมายว่าด้วยสวนป่า กำหนดเกี่ยวกับของป่าที่ได้มาจากการทำสวนป่าที่ไม่ต้องขออนุญาตและไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงและค่าบำรุงป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ เป็นการเฉพาะ 4 ประการตามมาตรา 14/1 กำหนดกรณีที่อยู่อธิบดีกรมป่าไม้สามารถออกประกาศกำหนดวิธีการเก็บหาของป่าค่า ครอบครอง นำ เคลื่อนที่ซึ่งของป่าดังกล่าวให้ต้องขอรับใบอนุญาตได้ แต่จะกำหนดค่าภาคหลวงไม่ได้ ส่วนการค่าของป่านั้น กำหนดให้ต้องมีหนังสือรับรองและแสดงรายการกำกับของป่าแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.4 หน้าที่ต้องขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสวนป่า ในการใช้สถานที่แปรรูปไม้ซึ่งได้จากการทำสวนป่า

การใช้สถานที่ใดเพื่อทำการแปรรูปไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่า ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสวนป่า โดยไม่ถือเป็นการตั้งโรงงานแปรรูปไม้ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

4.5 หน้าที่ต้องมีใบสำคัญรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนจากกรมป่าไม้ ในกรณีที่มีการส่งออกไม้ที่ได้จากการทำสวนป่า

กฎหมายกำหนดซึ่งการส่งออกไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่า ผู้ทำสวนป่าต้องมีใบสำคัญรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนจากกรมป่าไม้ตามความต้องการของประเทศปลายทาง หรือ ผู้ทำสวนป่าผู้ใดประสงค์จะขอให้กรมป่าไม้ออก ใบสำคัญรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนต้องยื่นคำขอต่อนายทะเบียนและชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ หรือดำเนินการอื่นใดตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด (มาตรา 8/1)

5. บทลงโทษ

5.1 มาตรการทางปกครอง คือ นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนหนังสือหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ในกรณีที่ผู้ทำสวนป่าผู้ใดถูกเพิกถอนหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ไม่มีสิทธินำที่ดินแปลงนั้นมายื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า เว้นแต่ระยะเวลาได้ผ่านพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนหนังสือรับรองดังกล่าว (มาตรา 22/1 วรรคสาม) อย่างไรก็ตาม ผู้ทำสวนป่ามีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ต่อร์ฐมนตรีภายใน 30 วันนับแต่วันได้รับคำสั่ง ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

5.2 มาตรการทางอาญา

- กรณีผู้ทำสวนป่าผู้ใดใช้สถานที่ใดเพื่อทำการแปรรูปไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่า โดยไม่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อนายทะเบียน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 10/1 ประกอบมาตรา 25/1)

- กรณีผู้ทำสวนป่าผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศของอธิบดีกำหนดการเก็บค่า มีไว้ในครอบครอง หรือนำเคลื่อนที่ซึ่งของป่า ต้องขอรับใบอนุญาต และกำหนดเงื่อนไข วิธีการเก็บหาของป่า และปริมาณการเก็บของป่า ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 14/1 วรรคสองประกอบ มาตรา 25/3)

- กรณีต้องมีหนังสือรับรองและบัญชีแสดงรายการกำกับของป่าเพื่อแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งการคำมีไว้ในครอบครอง หรือนำเคลื่อนที่ซึ่งของป่า หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษ

จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 14/1 วรรคสามประกอบกับมาตรา 25/4)

- กรณีที่นายทะเบียนสั่งรับขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าแล้ว ผู้ทำสวนป่าต้องจัดทำบัญชีแสดงชนิด และ จำนวนไม้ที่ทำการปลูกและบำรุงรักษาตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษ ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท แต่ถ้าผู้ทำสวนป่าผู้ใดจัดทำบัญชีแสดงชนิดและจำนวนไม้อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับสูงขึ้น คือ ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท (มาตรา 6 วรรคสองประกอบมาตรา 22/3)

- กรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลใด หรือไม่สั่งการหรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย (มาตรา 27)

6. บทเฉพาะกาล

(1) ที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่าตาม พ.ร.บ.สวนป่า พ.ศ. 2535 อยู่ในวันก่อนวันที่ 22 พฤศจิกายน 2559 ให้ถือว่าเป็นที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนโดยชอบด้วยกฎหมายสวนป่า ให้ผู้ทำสวนป่าจัดทำบัญชีแสดงชนิดและจำนวนไม้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ซึ่งนับแต่วันที่วันที่ 22 พฤศจิกายน 2559 เป็นต้นไป

(2) ผู้ทำสวนป่าที่ได้รับใบอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ เพื่อแปรรูปไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่าซึ่งอยู่ก่อนวันที่ 22 พฤศจิกายน 2559 ให้ถือว่าผู้ทำสวนป่านั้นเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ใช้สถานที่เพื่อทำการแปรรูปไม้ตามกฎหมายว่าด้วยสวนป่า และให้ใบอนุญาตนั้นคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุ (มาตรา 20)

(3) ผู้ทำสวนป่าที่มีไว้ครอบครองซึ่งของป่าจากที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่าไว้ตาม พ.ร.บ.สวนป่า พ.ศ. 2535 อยู่ก่อนวันที่วันที่ 22 พฤศจิกายน 2559 ให้ยื่นคำขอหนังสือรับรองและบัญชีแสดงรายการกำกับ ของป่าภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ 22 พฤศจิกายน 2559 เป็นต้นไป (มาตรา 21)

(4) กฎกระทรวง ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะมี กฎกระทรวง ระเบียบ หรือคำสั่งตาม พ.ร.บ.สวนป่า พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. สวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ใช้บังคับ (มาตรา 22)

(5) คำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ที่ได้ยื่นไว้แล้วตาม พ.ร.บ. สวนป่า พ.ศ. 2535 และ ยังอยู่ระหว่าง การพิจารณาให้ถือว่าเป็นคำขอตาม พ.ร.บ. สวนป่า พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.สวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 โดยอนุโลม และให้พิจารณาอนุญาตตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.สวนป่า พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพ.ร.บ.สวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 (มาตรา 23)

บทสรุป/ข้อเสนอแนะ

หากผู้ใดประสงค์จะใช้ที่ดินทำสวนป่าเพื่อการค้าให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสวนป่าคือ ตาม พ.ร.บ.สวนป่า พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.สวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 วัตถุประสงค์ของการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าเพื่อจะได้ทราบว่าที่ดินที่ใดของผู้ใดได้ดำเนินการปลูก

ต้นไม้ชนิดใด จำนวนเท่าใด และปลูกเมื่อใดเพื่อรวบรวมข้อมูลไว้เป็นหลักฐานและเพื่อทางราชการจะได้ออกหนังสือรับรองไว้ให้เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินกิจการตามกฎหมาย

นอกเหนือจากเหตุผลทางกฎหมายแล้ว การขึ้นทะเบียนสวนป่า จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ปลูกอย่างมาก ในแง่ของการสนับสนุนและส่งเสริมของทางราชการที่จะให้ความรู้ต่างๆ และข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การปลูก และบำรุงสวนป่าการจัดการสวนป่า การตลาดไม้ การแปรรูปไม้ใช้ประโยชน์ และข่าวสารต่างๆ ทั้งยังเป็นฐานข้อมูลที่ทางราชการจะได้ดำเนินการจัดการป่าเอกชนในภาพรวมทั้งหมด และจะได้ทราบถึงปริมาณไม้ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และประเมินผลปริมาณไม้ในอนาคตได้เพื่อการใช้ประโยชน์ต่อไป

เมื่อผู้ทำสวนป่าขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าและได้รับหนังสือรับรองฯ จากนายทะเบียนแล้ว ย่อมได้รับความคุ้มครองสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ได้มาจากสวนป่าตามที่กฎหมายว่าด้วยสวนป่าบัญญัติไว้โดยเฉพาะ อาทิ ได้รับความคุ้มครองสิทธิในเรื่องการเก็บค่า มีไว้ในครอบครอง หรือนำเคลื่อนที่ซึ่งของป่าได้ โดยไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงและค่าบำรุงป่า เช่นเดียวกับไม้ที่ปลูกซึ่งมีกรรมสิทธิ์ และสิทธิในการทำไม้ การแปรรูปไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่าอันเป็นสิทธิประโยชน์แก่สุจริตชนผู้ทำสวนป่า

การส่งออกไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่า ต้องมีใบสำคัญรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนตามความต้องการของประเทศปลายทางตามที่กฎหมายว่าด้วยสวนป่าบัญญัติเพื่อให้หลักการทำสวนป่าและอุตสาหกรรมป่าไม้ของไทยเป็นไปโดยสอดคล้องกับหลักสากล เนื่องจากประเทศไทยเป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) มีพันธกรณีภายใต้กรอบความร่วมมือด้านป่า ไม้ของอาเซียนที่กำหนดแนวทางปฏิบัติ และแผนงานในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืนเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการจัดการป่าไม้ที่ดีและสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อต่อต้านการตัดไม้จากป่าโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

1. พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. 2484 เป็นแม่บทของกฎหมายป่าไม้ทั้งหลาย ซึ่งมีบทบัญญัติซ้ำซ้อนลงไปบนป่าทั่วราชอาณาจักร แม้ป่านั้นจะมี พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ควบคุมอยู่แล้วก็ตามก็ได้หมายความว่า พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. 2484 จะหมดสภาพบังคับในป่าแห่งนั้น กรณีใดที่กฎหมายฉบับนั้นมีได้กล่าวเอาไว้โดยเฉพาะเจาะจงก็ยังคงต้องใช้ พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 บังคับอยู่นั่นเอง

2. พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มุ่งเน้นการอนุรักษ์ป่าไม้ให้ดำรงอยู่ ไม่ปล่อยให้มีการใช้สอยจนป่าไม้หมดประเทศ แต่ก็ได้สงวนป่าไว้เฉยๆ ไม่ทำประโยชน์อะไร เพราะเท่ากับเป็นการทอดทิ้งทรัพยากรธรรมชาติให้สูญเปล่าไร้คุณค่า ซึ่งกฎหมายฉบับนี้จึงยังคงเปิดโอกาสให้มีการทำไม้ หรือเก็บหาของป่าตลอดจนเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยเป็นการชั่วคราวในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้เช่นเดียวกัน ทั้งยอมรับว่าการทำไม้หวงห้ามหรือเก็บหาของป่าหวงห้ามตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484 ที่เน้นการดูแลจัดการป่าไม้เป็นสำคัญ

3. พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มุ่งเน้นคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พันธุ์ไม้และของป่า สัตว์ป่า ตลอดจนถึงทิวทัศน์ ป่าและภูเขาให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไปเพื่อประโยชน์ของรัฐและประชาชน มีการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปดูแลรักษาป่านั้นโดยเฉพาะ ทั้งมีคณะกรรมการระดับชาติคอยควบคุมดูแลอยู่อีกชั้นหนึ่ง ซึ่งภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ได้มีการห้ามหรือจำกัดการกระทำบางอย่างของประชาชนอันจะกระทบกระเทือนถึงสภาพธรรมชาติของป่านั้น

บรรณานุกรม

- กรมป่าไม้ สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงใหม่) การขึ้นทะเบียนที่ดินสวนป่า สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2559 จาก http://www.forest.go.th/chiangrai_2/index.php?option=com_content&view=artic%20le&id=314&Itemid=422&lang=th
- คมชัดลึกออนไลน์ สนข.ปลดล็อก “พ.ร.บ.สวนป่า” ตัดไม้ศก.จากบัญชี-เปลี่ยนโทษทางปกครอง สืบค้น 6 กุมภาพันธ์ 2558 จาก <http://www.komchadluek.net/detail/20150206/200864.html>
- ยืนหยัด ใจสมุทร (2538) คำอธิบายพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 (พร้อมด้วยคำพิพากษาศาลฎีกาบริบูรณ์จนถึงปัจจุบัน)
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (2557) เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 18/2557 วันพุธที่ 22 ตุลาคม 2557 (อ.พ. 45/2557) จาก <http://www.senate.go.th/document/approve/384.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2559 จาก [http://www.opdc.go.th/uploads/files/law/law_ministry_2545\(5\).pdf](http://www.opdc.go.th/uploads/files/law/law_ministry_2545(5).pdf)
- สำนักงานจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มกราคม 2558 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร โครงการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2556 –2557 สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2559 จาก <http://forestinfo.forest.go.th/Content/file/executivesum56-57.pdf>
- “พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535” (13 มีนาคม 2535). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 109 ตอนที่ 20, น. 1 - 7. <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2535/A/020/1.PDF>
- “พระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558” (26 พฤษภาคม 2558). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 132 ตอนที่ 44 ก, น. 1 – 8. <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2558/A/044/1.PDF>